

93

ED - DUHA / JUTRO
OBJAVLJENA U MEKI*, IMA 11 AJETA

Imam Ahmed od El-Esveda ibn Kajsa navodi da je rekao: /644/ "čuo sam Džunduba da je rekao: 'Vjerovjesnik, s.a.v.s., se jednom prilikom razbolio pa nije noćni ibadet provodio jednu ili dvije noći, pa mu je jedna žena došla i rekla: 'Muhammede, mora da te je tvoj šejtan ostavio.' Na to je Uzvišeni Allah objavio: ' Tako mi jutra i noći kad se utiša, Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!'" Ovaj hadis prenose Buhari, Muslim i Et-Tirmizi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالضُّحَىٰ ① وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ② مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ③
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ④ وَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَرَضَىٰ ⑤ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ⑥ وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَىٰ ⑦ وَوَجَدَكَ عَابِدًا فَأَغْنَىٰ ⑧ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَهْجُرْ
⑨ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ⑩ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ⑪

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"
"Tako mi jutra" /1/ "i noći kad se utiša", /2/
"Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!"
/3/ "Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovog svijeta", /4/ "a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti." /5/ "Zar te siročetom ne nađe, pa ti utočište dade", /6/ "i zalutalim te nađe, pa te uputi", /7/ "i siromahom te nađe, pa te bogatim učini?" /8/ "Zato siroče ne ucivili", /9/ "i onoga ko traži ne odbij", /10/ "i o blagodati Gospodara svoga kazuj!" /11/

Neki raniji učenjaci, među njima i Ibn Ishak, navode da je ovo poglavlje Džibril Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., objavio kada mu se pokazao u liku kakvom ga je Allah stvorio. To je bilo kada mu se Džibril približio i nadnio, dok je bio u dolini El-Ebtah

"...i objavio robu Njegovu ono što je objavio", tj. objavio mu ovo poglavlje: "Tako mi jutra i noći kada se utiša." Ibn-Abbas kaže: /645/ "Kada je

Allahovom Poslaniku počela objava Kur'ana, Džibril mu je neko vrijeme prestao dolaziti pa se zbog toga zabrinuo. Idolopoklonici su tada rekli: "Gospodar njegov ga je ostavio i omrznuo." Na to je Allah objavio:

"Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo!" Uzvišeni se zaklinje jutrom i svjetlom koje je u njemu dao "...i noći kada se utiša", tj. kada se smiri i tamom obavije, kao što Uzvišeni na drugom mjestu kaže:

"On čini da zora sviće, On je noć odredio za početak, a Sunce i Mjesec za računanje vremena; to je određenje Silnog, Sveznajućeg" (6:96) Riječi Uzvišenog:

"Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovog svijeta." Iz životopisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., poznato nam je da je on bio najskromniji čovjek na ovom svijetu. Imam Ahmed od Abdullah ibn Mesuda navodi da je rekao: /646/ "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jednom prilikom ležao na hasuri pa su mu od nje na tijelu ostali tragovi. Kada se probudio, počeo sam ga brisati rekavši mu: 'Božiji Poslaniče, kad bi nam dozvolio da ti nešto prostremo preko hasure?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori: '[ta će meni ovaj svijet? Ja i ovaj svijet smo kao putnik i hlad nekog drveta u kome se putnik odmori, a onda dalje nastavi i hlad ostavi.'" Ovaj hadis prenose Ibn-Madže i Et-Tirmizi. Za njega Et-Tirmizi kaže da je dobar i vjerodostojan /hasenun sahihun/. Riječi Uzvišenog: "...a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti", znače da će mu na onom svijetu dati da se zauzima za svoj ummet dok ne bude zadovoljan. Ebu-Amr el-Evzai od Abdullaha ibn Abbasa prenosi da je rekao: /647/ "Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pokazano je kakve će sve pobjede, poslije njega, njegov ummet postići, riznicu po riznicu, pa se tome obradovao. Na to mu je Allah Uzvišeni objavio:

"...a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti!" Nabrajajući blagodati kojima je obasuo svoga roba i poslanika, s.a.v.s., Uzvišeni dalje kaže:

"Zar te siročetom ne nađe, pa ti utočište dade", tako što mu je otac umro dok je on još u utrobi majke bio. Zatim mu je umrla i majka Amina bint Vehb kad je imao šest godina, nakon čega je brigu o njemu preuzeo djed mu Abdul-Muttalib, dok i on, kad je Muhammedu, s.a.v.s., bilo osam

* Objavljena nakon sure "Zora."

godina, nije umro, nakon čega je brigu o njemu preuzeo amidža mu Ebu-Talib. On će ga paziti, pomagati, odgajati i uvažavati, a kasnije, kada će ga Allah u četrdesetoj godini života poslati kao poslanika, braniti od njegovih sunarodnjaka, iako je sam Ebu-Talib i dalje ostao u vjeri svoga naroda, idolopoklonstvu. Ovako je trajalo Allahovom voljom i određenjem sve dok Ebu-Talib, na malo prije Hidžre, nije umro, kada su se protiv njega podigli drski kurejšijski prvaci i neznanice, nakon čega mu je Allah naredio da se preseli u grad ensarija (Medinu). Kad se kod njih preselio, oni su ga, neka je Allah sa svima njima zadovoljan, lijepo primili, pružili mu utočište, pomagali ga, brinuli se o njemu i uz njega se borili. Sve su ovo bili znaci Allahovog čuvanja, pažnje i brige o njemu. *"I zalutalim te nađe, pa te uputi."* U tom smislu na drugom mjestu Uzvišeni kaže:

"Na takav način Mi i tebi objavljujemo ono što ti se objavljuje. Ti nisi znao šta je Knjiga niti si poznavao vjerske propise, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo." (42:52)

"...i siromahom te nađe, pa te bogatim učini", tj. sa puno čeljadi si bio siromašan, pa te je Allah od drugih, osim od Sebe, učinio neovisnim, čime mu je omogućio da zasluži nagradu i za strpljenje i za zahvalnost. U Buharijinom Sahihu i Muslimovom Sahihu se od Ebu-Hurejrea prenosi da je rekao: " Poslanik, s.a.v.s., rekao je: /648/ 'Nije bogatstvo u mnoštvu robe, nego je bogatstvo u bogatstvu duše.'" U Muslimovom Sahihu se od Abdullaha ibn Amra prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: /649/ 'Uspio je onaj ko primi islam, kome bude dato ono što mu je dovoljno od nafake i kome Allah da pa je zadovoljan sa onim što mu je dao.'"

"Zato siroće ne ucvili", tj. kao što si ti bio siroće pa ti je Allah pružio utočište, ni ti nemoj siroće cvjeljati, tj. ponižavati i odbijati, nego prema njemu budi dobronamern i nježan!

"...i onoga ko traži ne odbij", tj. kao što ti za pravu vjeru nisi znao pa te je Allah uputio na pravi put, nemoj ni ti onoga ko traži znanje odbijati! *"...i o blagodati Gospodara svoga kazuj!"*, tj. kao što si bio siromašan pa te Allah imućnim učinio, tako i ti o Njegovim blagodatima kazuj. U tom smislu u dovi naslijeđenoj od Vjerovjesnika, s.a.v.s., stoji: /650/ "Učini nas

zahvalnim na Tvojim blagodatima..." Ebu-Davud prenosi od Ebu-Hurejre da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: /651/ "Ko nije zahvalan ljudima nije ni Allahu."

*Ovim se,
zahvaljujući Allahu
i uz Njegovu pomoć,
završava kratki komentar
poglavlja "Jutro"*